

53. ARCHY

ročníku 1940. sbírka II.

administrace (expedice): Stará Říše, Morava

Článek „V bráně Nového Roku“, uvedený v obsahu 52. Archů, vyjde později.

53. Archy v únoru léta Páně 1940 obsahují:

<i>Sv. Bernarda kázání na Hromnice . . .</i>	4
<i>Karel Pflieger: V sousedství Matky Boží</i>	4
<i>Neumeyer: Litanie . . .</i>	2
<i>V. V. Rozanov: Osamocení II. .</i>	14
<i>Hildegarda Jone: Radost . .</i>	2
<i>Harold Lamb: Džengiz - Chan . . .</i>	6
<i>Gabriel Marcel: Katharine Mansfield</i>	6
<i>Vladimír Vokolek: Žalmy</i>	1
<i>Orientační</i>	5
<i>Obrázek</i>	1

Uspořádal a vydal VILÉM OPATRŇ, Praha-Břevnov 406.

ARCHY vycházejí desetkrát do roka. Předplatné na rok 1940 je 45 K, pro studenty 30 K. Jednotlivá čísla za 6 K. Tiskem V. Vokolka a syna v Pardubicích, Dvořáka v M. Budějovicích a Goldmana na Břevnově. Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Brně číslo 10013 - IIIa - 1937. Podací úřad Stará Říše.

SVATÉHO BERNARDA

OPATA

KÁZÁNÍ

NA DEN OČIŠŤOVÁNÍ PANNY

MARIE

Na text:

*Přijali jsme, Bože, milosrdenství
Tvé uprostřed chrámu Tvého.*

Žalm 47

O TROJÍM MILOSRDENSTVÍ.

nes Pána chrámu do chrámu Páně Matka Panna uvádí: také Josef staví před Pána nikoliv svého, nýbrž Jeho Syna milého, v němž se mu dobře zalíbilo. Poznává ho spravedlivý, který ho očekával, a též Anna vdova ho vyznává. Tito čtyři dnes poprvé slavili průvod, aby tento později s plesáním veškeré země na všech místech a ode všech národů byl slaven. A není zajisté divno, že průvod by tehdy malý, když malý byl ten, kterého uváděli. Žádného místa tam neměl hříšník, všichni byli spravedliví, všichni svatí, všichni byli dokonalí. Ale zdaž toliko tyto spasiš, Hospodine? Nechť roste tělo, nechť roste slitování. Lidi i hovada spasiš, Hospodine, až rozmnožíš milosrdenství své, Bože. Při druhém průvodu jdou již zástupcové před ním a zástupové za ním, a nenese ho už Panna, nýbrž oslátka. Nikým tedy nepohrdá: ani těmi, kdož shnili jako hovada v lejně svém: nepohrdá, pravím, ale jestliže rouch apoštolských nebude chyběti, jestliže učení jejich, jejich bezúhonné mravy, jestliže poslušnost, jestliže láska příkrývati bude množství hříchů, tu už je nebude považovati za nehodné průvodu slávy své. Ba spíše ještě tuto slávu, které, jak

se zdá, jen málokomu se dostává, také nám uchystal, abychom ji u něho našli. Neboť proč by ji neuchystal pozdějším, když ji už předem udělil dávným?

David král a Prorok plesal, aby viděl tento den; viděl a radoval se. Kdyby ho nebyl viděl, proč by jinak byl pěl v žalmu svém: *Přijali jsme, Bože, milosrdenství Tvé uprostřed chrámu Tvého?* Přijal toto milosrdenství Páně David, přijal je Simeon. Přijali jsme je i my a všichni, kdožkoliv byli předzřízeni k životu. Neboť Ježíš Kristus včera i dnes i na věky. Uprostřed chrámu totiž jest milosrdenství, nikoliv v koutě nebo v komoře, neboť není u Boha přijímání osob. Na místě společném jest postaveno a nabízí se všem a nikdo není z něho vyňat, leč ten, který odmítá. Vytékají vody tvé ven, Hospodine Bože, nicméně však pramen jest tvým vlastnictvím a nepije z něho cizí. Kdo jest tvůj, neuzří smrti, dokud nespatří Pomazaného Páně, aby bezpečně propuštěn byl v pokoji. A proč by také neměl propuštěn býti v pokoji, kdo má Pomazaného Páně v hrudi své? Neboť on sám jest pokoj náš, který věrou přebývá v srdcích našich. Kterak ty odtud vyjdeš, duše bídná, která neznáš Ježíše jako vládce na cestě své? Jsou totiž lidé, kteří neznají Boha. Odkud to? Zajisté odtud, že světlo přišlo na

svět a milovali lidé více tmu nežli světlo. *A světlo*, praví Evangelista, *ve tmě svítí a tma ho neobsáhla*. Jako by říkal: I na ulicích tekou vody, a cizí z nich nepije, a milosrdenství jest uprostřed chrámu, a přece nepřistupují ti, na které čeká věčné zatracení. Uprostřed vás stojí, vy bídni, jehož vy neznáte, abyste, umrouce dříve nežli spatříte Pomazaného Páně, nebyli propuštěni v pokoji, nýbrž spíše uchvácení byli šelmami řvoucími, připravenými, aby vás sežraly.

Přijali jsme, Bože, milosrdenství Tvé, uprostřed chrámu Tvého. Daleko jest toto díkyčinění od onoho hlasu, který naříká: *Hospodine, v nebi jest milosrdenství Tvé a pravda Tvá až v oblacích*. Kterak to? Myslíš snad, že bylo milosrdenství uprostřed nás, když toliko u nebešťanů dlel Duch? Ale zajisté, jakmile Kristus o málo menším učiněn jest než andělé a stal se prostředníkem mezi Bohem a lidmi a jakožto kámen úhelný upokojil krví svou vše, co jest v nebi i co jest na zemi: tu už zjevně jsme přijali milosrdenství Tvé, Bože, uprostřed chrámu Tvého. Neboť byli jsme i my přirozeností svou syny hněvu, ale došli jsme milosrdenství. Jakého hněvu byli jsme syny? A jakého milosrdenství jsme došli? Byli jsme zajisté synové nevědomosti, slabosti a zjetí, a došli jsme

moudrosti, síly a vykoupení. Nevědomost svedené ženy byla nás oslepila, změkčilost muže, kterého strhla a zlákala, byla nás oslabila: zloba ďáblova, když Bůh nás spravedlivě vydal, zajatci nás byla učinila. I rodíme se tedy všichni předně úplně neznalí, byť i jen cesty v obci bydlení svého; potom slabí a nestateční, takže i kdyby nám známa byla cesta života, vlastní naše chabost a lenost by nám přece v ní bránila a od ní nás zdržovala; a konečně jsme zajatci ďábla, nejhoršího a nejukrutnějšího tyrana, takže i kdybychom byli moudřími a silnými, už samotné otrocké postavení naše by nás přece krušilo a poutalo. Zdaž tak veliká bída nemá zapotřebí mnohého milosrdenství a slitování? Aneb zajisté, jestliže jsme osvobozeni byli od tohoto trojího hněvu skrze Krista, který stal se nám moudrostí od Boha Otce a spravedlností a posvěcením a vykoupením: jak velké jest nám třeba bdělosti, nejmilejší, aby snad (což nedej Bůh) naše věci poslední nebyly shledány horšími prvních, kdyby se snad stalo a roznítili jsme podruhé onen hněv, ježto nejsme již syny hněvu přirozeností svou, nýbrž vlastní vůlí?

Uchopme tedy s radostí milosrdenství, které jsme přijali uprostřed chrámu a jako blažená prorokyně Anna z chrámu nevycházejme. *Neboť chrám Boží jest svatý, kterýž jste vy, praví*

Apoštol. Blízko jest toto milosrdenství, blízko jest slovo v ústech vašich i v srdci vašem. A konečně v srdci vašem věrou přebývá Kristus. Ono jest chrámem jeho, ono jest sídlem jeho, leč byste Ho snad ztratili, neboť duše spravedlivého jest sídlem moudrosti. Ježto tedy často, ba stále toužím napomínati bratří svých, zapřísahám i teď: Choďme nikoliv podle těla v těle, abychom se neznelíbili Bohu. Nebuďme přáteli tohoto světa, abychom se nestali Božími nepřáteli. Odporujmež tedy ďáblu a nechť prchne od nás, abychom již svobodně chodili v duchu a aby v srdci bylo obcování naše. Neboť jinak *tělo, kteréž porušení bere, obtěžuje a oslabuje a změkčuje duši, a tento zemský příbytek stlačuje mysl mnoho přemýšlující*, aby k věcem nebeským se nepozdvihla. Proto *moudrost tohoto světa bláznovstvím jest u Boha* a kdo od ďábla jest přemožen, ten ďáblu též co otrok přiřčen bývá. Kdežto v srdci dostává se nám milosrdenství, v srdci přebývá Kristus: v srdci mluví pokoj na lid svůj, a na svaté své, a na ty, kteříž se obracejí k srdci.

Z latiny přeložil František Pastor.

KARL PFLEGER

V SOUSEDSTVÍ MATKY BOŽÍ

Záleží lidem na vesnici skutečně tolik na dobrém sousedství s Matkou Boží? Často jsem již o tom přemýšlel a úplného jasna jsem nedošel. Část starých statků má nad vraty nebo ve štítě, obráceném k silnici, malý výklenek s obrazem Matky Boží. Nové domy mají tento výklenek vesměs. Mladý ideální měšťák, jenž mne navštívil, volá udiven: »Mariánská vesnice! Vesnice samých dítek mariánských! A tu ještě stojí ve vašem kostele taková tmavá, černá zpovědnice? K čemu vy potřebujete zpovědnice, pro lidi, kteří jsou tak zadobře s Matkou Boží?« Kdyby se byl zeptal sedláků samých, byli by mu asi odpověděli: »Milý brachu, na našich polích roste mnoho plevelu, a naším zarputilým plevem zas je hřích. Proto právě potřebujeme zpovědnice, a jedna ani nestačí. Co se však Matky Boží týká, té potřebujeme pro dům a hospodář.

ství. Horké léto přináší s sebou mnoho bouří a ten čertů hrom rádí nejraději v plných stodolách. My v nových statcích jsme všichni pálení, ba spálení, ano, a tu jsme si pomysleli, že Matka Boží je tak laskavá a bude trochu nad námi bdíti. Jí to neškodí a nám to prospěje. Chápete nyní? Tak je to!»

A je to asi tak. Takové nadpřirozené pojištěníčko proti ohni, které škodu požární nejen křeje, ale od ní dokonce chrání, a tu ještě bez placení pojistného, to sedlákoví imponuje. Sedlák je praktický člověk, zbožnost je (dle písma svatého) ke všemu užitečná, a Matka Boží je dobrotivá. Marie Panna má milostný a shovívavý mateřský úsměv i k představám, theologicky méně bezvadným, jen když se za nimi tají dětinná, nezlomná důvěra. Na úpatí Gebweiler-ského Belchenu a krví napojeného Hartmanns-weilerkopfu leží vesnice, která po celá čtyři léta ve dne v noci slyšela pekelný řev světové války. Celá vesnice se slavně zaslíbila Matce Boží, že bude-li ušetřena smrti a zničení, posta-

ví na blízkém návrší velkou sochu a ročně k ní bude slavnostním průvodem putovati — a věř kdo či nevěř, ale fakt to jest: prší granáty a letecké bomby, ale od té doby žádná bez výjimky od první do poslední nepadne na vesnici, nýbrž všechny na trojúhelníkovou louku mezi vesnicí a nádražím. Kdo bude mítí těm lidem za zlé, že s velmi nenucenou a dětinnou důvěrností se utíkají pod ochranný plášť Matky Boží, ačkoli skrovný stupeň jejich asketické dokonalosti se nehodí právě pro tak vznešené sousedství? Já nikterak. A Matka Boží již nejméně. Bezpochyby už to tak přece jest, že takovou nápadnou zevnější pomocí láká tyto prosté duše, které vedou život tvrdý, přírodě blízký, v mnohém tak pozemský, který přece však jest napjat na pevný rám silné náboženské tradice.

Ano, Marie chce, abychom vyhledávali její blízkost. Jaký pak jiný smysl a účel by měla všecka ta bída a nekonečná strast pozemská, která týrá naše tělo a rozrývá naše duše, ne-li ten, aby nás přiměla hledati útěchy na jejím mateř-

ském srdci! Snad k ní přibíháme jako dosti neurvalí, nezdvořilí a potrhlí štvanci. Ale ona, sladká a mocná mistryně života, zformuje nás časem již na tolik, že nebudem v říši Boží příliš zle vyhlížeti, že budeme aspoň moci býti připuštěni k hostině Syna Božího.

Chcete-li Mariinu vychovávací metodu poznati na zcela typickém příkladě, na těžkém a skoro zoufalém příkladě, pak musíte se obeznámit s životem, literární tvorbou i smrtí Karla Péguiho, tak významného pro poslední čtvrtstoletí francouzské literatury. Tohoto převratného socialistu Marie Panna (spolu se svatou Pannou Orleanskou) doslova svým úchvatným kouzlem ke katolicismu přivedla. Přes všechny vnitřní i zevnější obtíže. Maria již ho nepustila. Anebo, on již nemohl upustiti od Marie. Píše jednomu svému příteli: »Batiffol (to jest jeden ze známých bohoslovců franc.) mi radil, abych četl sv. Augustina. Ale to jest vlastně jen žák Cicero-nův. Jediné slovo Johanky z Arku předstihně celého Augustina. Věř, že náležím k těm kato-

líkům, kteří by dali celého sv. Tomáše za jediné Magnificat, Zdravas Maria a Salve Regina!« Tedy trochu apartní katolík! S kněžími většinou nebyl tak úplně zajedno, za to s Matkou Boží výborně. Jí poručil své děti s neobmezenou důvěrou, a stále se s ním setkáváme na cestě k některému poutnímu místu mariánskému.

Ty touho bezradného člověka, býti u Matky Dobré Rady, ty tajemství sousedství Mariína, vlastně a podstatně poznal jsem tebe teprv v městě Matky Boží. Neboť Maria má zde na zemi své město; geograficky jest to jen malé, malebné místo v Pyrenejích, mysticky a nábožensky jest to však hlavní město její pozemské říše. Aby vysvětlili lurdské zázraky, nevěrci se dovolávají jakési zatím jim neznámé, tajemné síly. Ovšem. Jenže tato síla přece není tak skrytá a neznámá, jak oni dělají. Každého roku jest tam mnoho dní, kdy ústa lidská ve všech jazycích světa padesátí tisíci a ještě více hlasy pronášejí jméno této síly. Orkán lásky roznáší je s hukotem do všech končin světa: Maria! Ale

pak to není jen vysvětlení toho nějakého tuctu zázraků, které se dle lékařského zjištění stanou na tomto pamětihodném místě každý rok. Dav je snad náchylen k tomu tajemství lurdské ztělesňovati v zevnějších uzdraveních. Ale to je jen jedna stránka věci. Celé toto místo je jediným mariánským zázrakem! Tato panenská, čistá, divoká krajina horská pod očima věčných vrcholků jest oním místem naší planety, jemuž jest nebeská Paní nejblíž. A její sousedství, jako sousedství nějakého tělesa nebeského, působí tu hotové mystické bouře. Jen ten uvěří, kdo to zažil. Něco nadlidského obléhá smysly i duši. Nevěděl tu někdo, že Bůh tak právě chce, neodvážil by se to ani říci, že totiž ta vyšší Přítomnost, kterou tu pociťujeme všemi póry, není snad Přítomnost eucharistického Krista, nýbrž přítomnost jeho požehnané Matky. Všechno jest jí plno. Země, na níž stojíš, vzduch, který dýcháš, voda v jeskyni, které se napiješ, ta masabielská skála, od milionů líbaná — vše je Mariino.

A ty sám tu nemůžeš pobýti, abys aspoň jednou, aspoň tentokrát jednou ve svém nejvnitřnějším cítění se nestal ctitelem mariánským. A to je teprve ten pravý, celý zázrak lurdský, že **duše** stoupají do Nadpřirozena. Těch několik uzdravení na zpustošených tělech, to jest jen lákadlo, na které Maria chytá duše, které jsou ještě zpustošenější. Jeť ona, jako božský její Syn, zázračnou lékařkou. A pouhá její blízkost jest sanatoriem, v němž souchotinářské lidstvo plnými plicemi vdechuje léčivý vzduch nadpřirozena.

Přel. F. Odvalil

Fred Neumeyer

LITANIE

V šedivém městě čist
přede mnou prázdný list.
Šedý byl den a hluboko
v srdci neklid spal na oko.
Lidé chodili a stáli,
na dvorech šumaři hráli,
psů štěkot se zdvih',
zmrzalo zelí ve sklepích.
Hlouběji klesal mlhy pás,
ztravoval pomalu poslední jas,
jenž se shůry i zhloubi dral.
Hledačů cest stesk tu lkal —
lodi, myslím, a vozy
začaly naříkat.
Nakonec nic už nebylo znát
i vítr přestal už vát.
Poslední posel, co zdáli šel,
o hvězdě jasné vyprávěl,
jež plála nad jeslemi —
jej kamením zasypali.

·
Mlha spláchla město
přes můj prázdný list
a daleko od dobrých věcí.
Sítí a žabinec zhltnou
tu záplavu nečistých plev —
na listě zůstala krev.
Tekla mi pod rukama,
srdce se chtělo vzdát,
promarnit se, dát:
„Tys se vyloučil,
krve jsi neprolil,“
děla krev a pobledla,
nadobro mne zavrhlá.

PRAMEN

Ty, vteřina uprchne,
smích hned zas utuchne,
a lesk jezera sám
leskne se: umírám.

Ve stínů říši hyne
pozdrav, jenž s břehu kyne,
v uchu zní dlouze, sladce,
ztratil se v dálce.

Sladčeji vlna pobřežní,
jak byla by v říši nikoho, zní,
nikomu nebyla snem,
stříbrem se zapění jen.

Okamžik plný věčnosti,
žízeň, jež žízně tě nesprostí,
Pramen, jenž šumí,
kdo v modlitbě naslouchat umí.

Z němčiny F. P.

V. V. ROZANOV

OSAMOCENÍ II.

V. V. Rozanov.

Osamocení II.

A pokaždé, když jsem se blížil k tomuto vysokému, kamennému domu, stoupaje na návrší, slyšel jsem hudbu. Mnohem později jsem zvěděl, že to byly „stupnice“ Zdály se mi čarovné. Zvolna, zadumaně jsem vcházel do hrozně parádního podjezdu, ohromné přijímací síně, a sňav studentský plášť, ubíral jsem se k svému kamarádovi.

Kamarád nevěděl, že jsem byl zamilován do jeho sestry Viděl jsem ji jednou při čaji, a jednou - v podjezdě do šlechtického kasina (symfonický koncert). Při čaji mluvila s matkou francouzsky, já se silně červenal a šeptal si s kamarádem.

Potom nám už posílávali do jeho světnice. Ale za zdí, ne však hluchou, zřídka jsem zaslechl její stříbřitý hlas, - při čaji nebo při něčem

A v podjezdě bylo to tak: nedostal jsem se na koncert, nebo vůbec cosi se stalo Na tom nezáleží. Stál jsem blízko podjezdu, k němuž pořád přijížděli a přijížděli, bez ustání, mnoho. A tu z jedné saní vystupuje ona s matkou, - nepřijemnou, vážnou stařenou.

Kromě bledé hubeňoučké tváře, neobyčejně lepé postavy, podivuhodných obrysů uší, rovného nevelkého nosíčku, tak delikátního, mé srdce „vzalo si“ ještě to, že mívala hlavu vždy poněkud sklo-

něnu, což spolu s tvarem prsou a zády tvořilo jakousi pro mne okouzlující linii. „Gazela, pijící vodu“ Zdá se, že hlavní kouzlo se tajilo v pohybech, jaksi čarovně-lehkých. A pak ještě to nejdůležitější, nejsvrchovanější - v duši.

Ano, třebaš že jaké jsem měl o ní ponětí?

Ale představoval jsem si tuto duši a všechny její pohyby potvrzovaly mou myšlenku-hrdou. Ne domýšlivou: ona však byla tak pohroužena do svého vnitřního půvabu, že nepozorovala lidi. Ona jen chodila mimo lidi, věci, brala si z nich, co třeba, ale nic jiného ji k nim nepoutalo. Zůstávajíc samotna, sedala k hudbě, nejspíše... Věděl jsem, že měla hodiny z matematiky u místního učitele gymnasia - vyšší matematiky, neboť již skončila svůj institut. „Jsou takoví šťastlivci“ (učitel).

Jednou můj kamarád v čemsi se dopustil podvodu, zdá se, že padělal známky na vysvědčení, a když mi to s trapnou naivností vyprávěl, dodal:

- Sestra řekla mámě: „Já to pořád přičítám tomu, že Voloda se přátelí s tím Rozanovem. To kamarádství má na něho špatný vliv. Voloda nebyl vždy takový.“

Voloda byl hloupý, hezoučkový chlapec, jaksi „neodpovědný“ Psal jsem ve třídě za něho úkoly, a jinak jsme „žvanili“ Ale „špatný vliv“ jsem naň neměl, poněvadž pro jeho dětství, naivnost a žvanění nebylo možno naň mítí nějaký „vliv“

Vyslechl jsem to mlčky...

Ale jak se mi tehdy chtělo umřítí.

Ne však jenom „tehdy“: zdálo se mi pořád - vůbec, vždycky - že „mě koně na ulici udupali“. A tu ona jede mimo. Zastavili koně. A spatřivši, že to jsem „já“, řekla matce:

- „Ubohý hoch Možná, že nebyl tak zlý, jak se zdálo. Jistě ho to bolelo Je ho přece škoda“

Je to hrozné říci, ale všechna naše „velkolepá“ literatura je v podstatě strašně nedostatečná a něhluboká. Ona skvěle „zobrazuje“; ale to, co zobrazuje, docela není skvělé, a sotva je hodno tohoto mistrovského ciselování.

Století XVIII. - toť vše „pomoc vládě“; satiry, ódy - vše; Fonvizin, Kantemir, Sumarokov, Lomonosov, - vše a všichni.

Století XIX. v zlatém údobí zobrazilo život drobné šlechty.

Tafanin milý rodný kruh
a její milý ideál.

Ano, dobrá... Avšak co je tu *u n i v e r s á l n í h o*? Proč je to *n u t n é* Římanu, Němci, Angličanu? Vlastně *n e z a j í m á* to nikoho *k r o m ě s a m ý c h* Rusů.

Co potom a zvláště teď? Všechn ten neklid Bělského a Hercena? Ogarev a jiní? Bakunin? Glěb Uspenský a my? Michajlovský? Vyjma Tolstého (který v *t o m t o b o d ě v ý j i m k y* jest veliký) všechno to je odvozené od studentské zakouřené světničky a od hubeného lože prostitut-

ky Vše jest jakási anekdota, příhoda, co bývá a co se slává čert ví proč a nač. Úvahy dívčiny a studentovy o Bohu a sociální revoluci jsou trestí a duší všeho: všechny tyto „sociál-dívky“ a „sociál-studenti“ jsou milí, půvabní, poctiví; „ale proč je to důležité“? Nijak odsud neplyne nic důležitého. „Mravy Rasterjajevy ulice“ (Gl. Uspenského; ostatně jsem to nečetl, znám jen záhlaví) rozhodně nikomu nejsou potřebny leda čtenářům Gl. Uspenského, popíjejícím čaj, a policejnímu komisaři, který tyto „mravy“ pozoruje „neusínajícím okem“ Co jsou student a prostitutka, uvažující o Bohu? Předmět povzdechu rektora, že student nestuduje, a posměšku paní „domu“, že dívka „nepracuje“ Všechno to prostě je nepotřebné a nezajímavé, leda jako někdy opravdu zajímavý podklad pro povídku. *Mistr o vstří* povídky jest a zůstává: „jest literatura“ Ano, ale jako četba. Podiv Šcedrinův, že „čtenář jen člává“ literaturu, kterou spisovatel „psává“, jest úplně neodůvodněný vzhledem právě na ruskou literaturu, s níž co si počítí, ne-li „čtávat“ ji, neboť ona v podstatě jediné proto „bývá psána“ Jsou to vlastně vše „sladké výmysly“:

Ne pro bědy naše přirozené
výmysly čarovné nám dány...

jak řekl krásně Karamzin. A všichni naši „realisté“, i Michajlovský, jsou blouznivci pro papír, - v nejlepším případě s úplnou poctivostí („poctivý spisovatel“).

Před šesti léty vyprávěla mi „přítelkyně“, vrátivši se z chrámu Všechnu trpících“ (na Špalerné): - „Přišla žena, ani stará ani mladá. Špatně oděná. Drží za ruce šest dětí, všechny maličké. Vroucně se modlila a stále plakala. Jistě že neztratila muže, - ty slzy nebyly takové, ani ten tón. Jistě muž buď pil nebo přišel o místo. Takového bolu, takové modlitby nikdy jsem neviděla“

Tohle to do Gl. Uspenského nikdy „nevleze“, neboť Gl. Uspenský „docela nemá ten tón.“

Vůbec rodina, život, ne sociál-ženichové, ale takoví sociál-pracovníci nijak nepronikli do ruské literatury. A skutečně ani práce nepopisuje, ale jen „mladé lidi“, uvažující „o práci“ Zvláště - ženichy a studenty; vždyť přece nejsou to oni, kdo pracují, ale jejich otcové. Ale ti všichni bývají „opovrhováni“, „zpátečníci“; a pro studenty jsou čím, čím koruptve pro lovce.

Velikou výjimku tu činí Tolstoj, který se choval s úctou k rodině, k pracujícím člověku, k otcům... Je to poprvé a o jediné v ruské literatuře, bez napodobení a pokračování. Proč také nedokončil „Dekabristů“, právě pro velikou prázdnotu sujetu. Všichni dekabristé jsou oni „sociál-ženichové“, předchůdci prostitutky a studenta, kteří rozvažují o nebi a zemi. Třebas že jsou epaulety a hrabata. To není Rusko práce: a Tolstoj nechal tuto látku. Tu se projevila jeho opravdovost a ušlechtilost. To, že nedokončil „Dekabristů“ je stejně podstatné a ušlechtilé, stejně originelní a velko-

lepší, jako to, že vymodeloval a d o k o n ě l „Vojnu a mír“ a „Kareninu“

Arciř, ne Pěstel'-Čacký, nýbrž Kutuzov-Famusev drží na svých bedrách Rusko, „ať si jest jakékoli“ Pestel' rozhodně nic nedrží na bedrách, kromě epaulet a samolibosti. Chápu, že Famusev nestojí za mnoho, jako ani Kutuzov není zlatou modlou. Ale vždyť ruské dějiny vůbec ještě skorem ani nezačaly žili „den po dni den pryč“

Tak tedy, všechny jsi odsoudil... Ale ty sám nad koho jsi lepší?

- Nad nikoho. Vždyť přece tvrdím, že máme plakati ne nad okolnostmi svého života, ale nad sebou.

Úplně jiné thema, jiný směr, jiná literatura.

(p ř i n u m i s m a t i c e).

V Rusku všechno vlastnictví vzrostlo z „vyprosil“ nebo „daroval“ nebo někoho „obral“ Práce vlastnictví je velmi málo. A proto ono není pevné a nevážíme si ho.

(Luga-Petrohrad, ve vlaku)

Dva andělé sedí mi na zádech: anděl smíchu a anděl slz. A jejich věčný svár - toť můj život.

(n a t r o j i c k é m m o s t ě).

Nuže, rozvinuješ tuto plachtu... Redaktor i ústy i všelijak nachytil zpráv... z Habeše, Španělska,

čert ví odkud ještě. Že nepukne. A co chce s tím?

- To já pro vaše potěšení (čtenáři).

- Díky Má duše je mi dražší.

(o novinách vůbec: p ř i n u m i s m a t i c e).

Praví se, že ten pán, který tolikrát přednášel veřejně o lidové osvětě, strhal školu, kde se sám učil, n e p o z n a l svého syna. - „Čí je to hoch“? - A když mu řekli, že je to jeho syn, pateticky se k němu vrhl a objímal jej, ale pak za dvě minuty opět na to zapomněl.

„Nijak jsem si nemohl vzpomenout“

Nebo:

„Co dělat, nemohu podržet v paměti, kdos ty?“

(p ř i n u m i s m a t i c e).

Zaráží, že k hrobu Tolstého se sběhli všichni Dobčínští¹⁾ z celého Ruska, a kromě Dobčinských tam nikoho nebylo, oni tlačenicí zástupu ani už tam nikoho nepustili. Takže „pohřeb Tolstého“ stal se zároveň „výstavou Dobčinských“ Jádrem Dobčinského „aby se o mně dověděli v Petrohradě“ Právě toto jediné přání všechny pošvihlo, aby tam běželi. Dostavil se jakýsi „Svaz svazů“ a „Ústřední výbor 20-ti literárních spolků“ Na Tolstého nikdo nepamatoval: každý sem běžel, aby vskočil na katedru a cosi odbre-

¹⁾ Dobčinský je jedna z osob v Gogolově Revizoru. Pozn. př.

ptal, ať cokoli, prstem zabodl v hrud' a řekl „hle, já, Dobčinský žiji: jsem současník váš i Tolstého. Sdílím s ním jeho myšlenky, jsem nadšen jeho geniem; ale pamatujte si, že já jsem - Dobčinský, a nespleťte si mé jméno s nějakým jiným“

Nikdy nebylo takové hanby, nikdy literatura nebyla tak ubohá. Nikdy nedávala na jevo tolik nelítostnosti: neboť Tolstého bylo možno i politovat (poslední drama), možno bylo o něm i přemýšlet. Avšak nic, prachnic takového tu nebylo. Vzduchem náhle se rozlehlo zajásání: „já též vystoupím na estradu“ Vznikl hluk na ulici. Jedou, spěchají: „vy budete mluvit?“ - „já též budu mluvit“ - „My všichni budeme nyní mluvit“ „Jindy snad by nás ani neposlouchali, ale nyní nás jistojistě vyslechnou, a zapamatují si, že bradka byla do klínku, tvář světlovlasá, a zádušné modré oči“ „Já jsem Dobčinský a nazývámě Semjon Petrovič“

Tak to trvalo patrně asi dva týdny. A za tyto dva týdny třetění nikdo nepocítil hanby. Slova „dost už“ a „tiše“ neozvala se spíše, než za dva týdny po smrti. „Tam se zablýsknu rozumem“ A kolektivně vše se zablýsklo sprostotou, a to takovou, jaká se nepřiřadila od Fonvizina.

Třeba-li to říci, že všichni ti „řečníci“ neměli ani písmenky nějakého příbuzenství s Tolstým. Byli jemu naprosto cizí, ano nepřátelší; a v poměru k nim samým Tolstoj byl naprosto cizí, ano byl jim všem nepřitelem.

Všecěk život svůj věnoval právě boji s takovými, osvěcování takových, tomu, aby takové probudil, vzkřísil, přetvořil...
A najednou takové: finis coronat opus!
Hrozně!

(p ř i n u m i s m a t i c e).

Dobčinského, kdyby žil v „době občansky vyspělejší“, ani si nelze jinak představit, než jako novináře, nebo ještě správněji - jako stojícího v čele „literárně-historického“ žurnálu; Nozdrev pak psal by mu úvodníky... Tak v čas míru; v době bouřlivé Dobčinský by běhal s proklamacemi, a Nozdrev by byl „pro Rodičeva“
A kdož ví, zda by spolu neprovedli převrat. „Ne bohové vypalují hrnce“

(p ř i n u m i s m a t i c e).

Četl jsem o strastiplném, děsném životě Glěba Uspenského (Rusk. Mysl“ r 1911, léto): rdousil jej jakýsi dluh asi 1700 rublů, potom „procenta úroků běhala za mnou v palách, nedávala pokoje ani v Moskvě, ani v Petrohradě“

Byl přítelem Někrasova a Michajlovského. Ti si ho netoliko vážili, ale milovali ho (Michajlovský v dopise mně).

Ale proč mu tedy nepomohl? Jaké to chmurné tajemství? Stejně jako u téměř milionáře Hercena v jeho poměru k Bělinskému. Nejsem obránce buržoů, a není mi nic ani po nich, ani po jejich osudu; ale i prostý záznam a prostý zdra-

vý smysl křičí: „proč fabrikanti by měli postoupit dělníkům stroje a budovy továren, - když rozhodně nic nepostoupili: Hercen Bělinskému, Michajlovský a Někrasov - Glěbovi Uspenskému“

Jest to jakýsi „poslední osud“ všech proletářských doktrin a vši proletářské ideologie.

Vyjměte abych tak řekl ze samé podstaty světa modlitbu, učiňte, aby můj jazyk, můj rozum se odučil jejím slovům, samému úkonu jejímu, její podstatě; abych toho nemohl, aby toho lidé nemohli: a já s vytřeštěnýma očima a strašlivým řevem vyběhl bych z domu, a běžel, běžel, dokud bych nepadl. Bez modlitby nelze naprosto žít... Bez modlitby - šílenství a hrůza.

Ale to vše se chápe, když pláčeme... A kdo nepláče, neplakal, jak mu to vysvětlit? Nikdy toho nepochopí. Je však mnoho lidí, kteří nikdy nepláčí. Jako muž nemiloval ženu, jako otec - nestaral se o děti; žena ho zradila - „mávl rukou“ syna vyhnali ze školy - nadal škole a dal ho do jiné. Řekněte, co takovému „positivistovi“ poví náboženství? Pokrčí rameny a usměje se. Ano: ale on nejsou všichni.

Positivismus je pravdivý, nutný a věčný: ale pro omezenou částku lidí. Positivismus je nutný „positivistům“; jádro není v „positivismu“, ale v „positivistovi“: člověk tu je, jako všude - spíše než theorie.

Ano...

Náboženský člověk předchází všechno náboženství a „positivní člověk“ narodil se mnohem dříve než Auguste Comte.

(p ř i n u m i s m a t i c e).

V „přítelkyni“ dána mi byla hvězda cesty A šel jsem za ní dvacet let (od r. 1889): a vše, co jsem učinil dobrého, nebo co bylo dobrého ve mně po ten čas, jest z ní; a co jest špatného ve mně, jest ze mne samého. Ale býval jsem neústupný. Jen srdce mé vždy plakalo. Když jsem se od ní odchýlil...

(p ř i n u m i s m a t i c e).

A toliko jednu pýchu, a toliko jednu otázku má každý: „jakou roli budu já při tom hrát“ Jestliže „při tom“ nebude hrát žádné role, „k čertu“ s tím.

(p ř i n u m i s m a t i c e; o p o l i t i c e a t i s k u).

Na polemice s hlupákem P. S. jsem přece jen vydělal okolo 300 rublů. Jest to $\frac{1}{3}$ ceny tetradrachmy Antiocha VII. Grippa, s Palladou Athenou v kruhu falů (2400 franků). U Nurribeya byla na prodej ještě tetradrachma s Afroditou mezi lvem a býkem, která sedí na trůně a v o n í k e k v í t k u. Té jsem nemohl nalézt (obě jsou u n i k á t y).

Od stvoření světa byly dvě filosofie: filosofie člověka, který by z jakékoli příčiny rád něko

zbil; a filosofie zbitého člověka. Naše ruská filosofie všechna je filosofií zbitého člověka. Ale od Manfreda až po Nietzsche lidé na západě trpí Sologubovským svědectvím: „měl bych někoho zřezat“

Nietzsche a slavili proto, že byl Němec, a při tom člověk trpící (nemoc). Ale kdyby Rus řekl sám z sebe v duchu: „padajícího ještě postřč“ - nazvali by jej padouchem, a vůbec by ho nečtli.

(po přečtení statí Percova:
„Mezi starým a novým“).

Tolstoj prožil vlastně život hluboce banální... To jsem u nikdy nepřipadlo na mysl.

Žádného utrpení; žádného „trnového věnce“; žádného heroického boje za přesvědčení; a též žádných zvlášť zajímavých příhod: úplná banálnost.

Ano, příhody „s vlastními ideami“ Než, to již je - entourage literární, a táž banálnost, jenom že postříknutá voňavkami.

Zdá se mi, že Tolstého málo milovali a on to cítil. Okolo něho se nerozlehl, při smrti a též ne za života, ani jeden ten „náhlý bolestný výkřik“, ani ten „šílený čin“, po nichž se poznává skutečná oddanost. „Vše bylo v nejvyšší míře rozumné“; a to právě jest pečeť banálnosti.

Víte-li, že náboženství jest nejdůležitější, nejprv-

nější, nejpotřebnější? Kdo toho neví, s tím není příčiny vyslovit „A“ sporů, rozprávek.

Mimo takového člověka třeba prostě projít. Obejít ho mlčky

Ale kdo to ví? Zdaž mnozí? Hle, proč za našich časů skoro není o čem a není s kým rozprávět.

(p ř i n u m i s m a t i c e).

Nuže, i já končím tím, že počínám nenávidět vše ruské. Jak je to smutné, jak strašné.

Smutné zvláště na konci života.

Tyto ospalé tváře, neumetené světnice, nedlážděné ulice...

Protivné, protivné.

(L u g a - P e t r o h r a d, ž e l e z n i č n í v ů z).

Spojitost pohlaví s Bohem, větší, než spojitost rozumu s Bohem, dokonce než spojitost svědomí s Bohem, - vysvítá z toho, že se všichni asexualisté projevují též jako ateisté. Ti sami pánové, jako Buckle neb Spencer, jako Pisarev nebo Bělinský, kteří o „pohlaví“ neřekli více slov než o republice argentinské, a očividně o něm ani víc nepřemýšleli, zároveň byli do té míry podivně ateističtí, jako by do jejich doby a okolo nich nikdy ani nebylo žádného náboženství. Jsou to doslova „nekřtění“ v jakémsi podivném, zvláštním smyslu. Jádro „Maeterlinkova převratu“ za 20-30 let pozůstávalo v tom, že velmi mnoho lidí začalo „se dívat na k o ř e n“ ne v Prutkovském,

nýbrž v Rozanovském smyslu: všem stalo se zájímavo jeho pohlaví, osobní jeho pohlaví. Patrně se tu něco odehrálo v semeni (a vajíčku): pozoruhodno, že nyní počali již se roditi jinými než před 60-70 lety. Rodí se „nová generace“ Jedna rozumná matuška (Aleksandra Aleksandrovna A-bova) řekla jednou: „přelom v duchovenstvu nyní nejvíce ukazuje se v tom, jaké množství mladých matušek trpí neplodností“ Nedořekla té myšlenky, kterou jsem za rok uslyšel od ní: totiž to, že „nejsou to ženy kněží, které nepočínají; nýbrž že jejich mužové nemají síly je oploditi“ Úžasné.

Něco tohoto druhu vzniklo i ve veškeré maeterlinkovské generaci. Vzniklo ne ve způsobu myšlenek, ale v pohlaví; a potom již také ve způsobu myšlenek.

V a š e m a m i n k a.

(Dětem).

A prožili jsme tiše, den za dnem, mnoho let. A to byla nejlepší část mého života.

(25. února r. 1911).

Nechci se přiti s Bohem a nezradím Ho, když mi na mou modlitbu nedal „milosti“: miluji Jež, jsem Jemu oddán. A byť dělal co dělal - nebudu se rouhati, nýbrž toliko budu plakati nad sebou.

(smutné léto 1911;
ruka stále se nehýbá).

Duše pravoslaví jest v daru modlitby Tělo jeho - obřady, kult. Ale kdo by myslil, že kromě obřadů v něm není nic (Harnack, derpfan-berliňan) - ten by při všem rozumu přece v něm nic nepochopil.

(létor. 1911).

Kdo miluje ruský národ nemůže nemilovati církve. Protože národ a jeho církve jest jedno. A jen u Rusů jest to jedno.

(létor. 1911).

Osud chránit ty, které zbavuje slávy.

(zimar. 1911).

Tolstoj... když jsem s ním hovořil, mezi jiným, o rodině, o sňatku, o pohlaví, - viděl jsem, že ve všem tom se plete, jako student opisující z předlohy mezi H a I a Ň; a v podstatě vlastně nic z toho nechápe, kromě toho, že „třeba se zdržovati“ Nedovedl dokonce ani té nitky „zdržuj se“ rozpřísti ve vlákna lnu, z něhož je ukroucena. Ani analýsy, ani schopnosti kombinační; ba ani myšlenky, toliko jen výkřiky S tím nelze spolupůsobiti, je to cos imbecilního...

„Současné pokolení“ ne že by nemělo „velkého významu“: ale naprosto žádného. Mine 60 let, „jediný oddech dějin“, a nezůstane z něho nic více než z mumií dob Sezostriových. Co víme o lidech 20-tých let (XIX. stol.)? Toliko to

jediné, co pravil Puškin. Vždyť jeho každý řádek známe, pamatujeme si a učíme se mu. A přece jeho „vrstevníci“ existovali pro svou dobu, pro naši však zrovna nikterak neexistují. Z toho důsledek: žij a pracuj, jako by nebylo nikoho, jako bys vůbec neměl „vrstevníků“ A jsou-li tvá práce a tvé myšlenky cenné překonají vše, co vůkol tebe tě nenávidí, přezírá, snaží se zdeptat. Silnější též jest silnější, slabší však jest slabší. To matka „přítelkyně“ říkala (u Jelce): „pravda jest jasnější než slunce“
I žij pro ni: a lidé ať si jdou, kam rozumějí.

Tiché, temné noci...

Úděl zločinu...

Žal osamění...

Slzy zoufalství, strachu a potu práce.

Toť ty, náboženství...

Pomoc shrbenému...

Pomoc unavenému...

Víra nemocného...

Toť jsou tvé kořeny, náboženství...

Věčné, podivuhodné kořeny...

(při korektuře feuilletonu).

Vaše maminka.

(Dětem).

Ustříhla jsem si vlasy, protože jich nepotřebuji.

Nádherný kaštanový vlas. Nyní vlasy trčí, jako myší ocásek.

- Proč? A bez oplání! To je pro mne urážka. Zrovna, jako bys byla něco odhodila od sebe, a to něco takového, co bylo jiným dob-
r é...

Všechno jsem ztratila. Nač jsou mi vlasy? Kde je má šíje? Kde mé ruce? Nic nezůstalo. I odhodila jsem vlasy

(V den přijímání, pozdě večer).

Mně se to jevilo, jako se i nyní vše jeví, jakýmsi předsmrtným gestem.

(25. února 1911).

27. listopadu zesnula, ve věku 85 let, v Ilce, „naše babička“, Aleksandra Andrijanovna Rudneva, rozená Ždanova. Rovných 70 let nesla břímě práce pro druhé, již v 15 letech si určivši to manželství, které by bylo výhodnější pro jejího maličkého bratra, jenž jí zůstal na rukách. Oba byli úplní sirotci. A od té doby, vždycky veselá, toliko „odbíhající do kostela“, učící děti sběhlé z okolí znáti - „písmo, Boha, cara a vlast“, neboť v „ě“ sama nebyla pevná, - jako nekončící se svíce katakomb (svíce v klubku) svítila, hrála, laskala, pracovala, plakala - mnoho plakala († †...) - a jenom „kostelní bohoslužbou“ vytírala si oči (útěcha). Ať jest tato kniha zasvěcena jí; a vedle ní mé ubohé matce, Naděždě Vasiljevně Rozanové.

Ta byla úplně jiná. Celá zmučená, vysílením, vichrem zakalených citů... Ale nevěděla, že když polichu vstávala s postele, kde jsem s ní spával

(6-7-8 let): tu jsem ještě neusínal a slyšel, jak se modlila za nás všechny, beze slov, polom bylo slyšeti její šepot... hlasitěji, hlasitěji... dokud konec modliteb se nedral s jakýmsi svitem (lehounkým).

Přes den však byla opět přísná a vždy přísná. V celém našem domě se nepamatuji nikdy na úsměv.

O dobrotě našeho duchovenstva: kolik jsem jim pazdeří sypal za límec. A zatím, kdo z nich mě znal, a též mnozí z těch, kdo mne neznali, „zamítajíce mé ideje“, bojující proti nim tiskem i ústně chovali se ke mně nejen slušně, ale i s láskou (Ust'inskij, Filevskij, censor Lebeděv, Pobědonoscev, M. P. Solov'ev, kněz Drozdov, Akimov, Čelikov, prof. Glubokovskij, N. R. Ščerbova, A. A. Al'bova). Výjimkou byl toliko S. A. Račinskij, jediný, který „pojal nenávist proti bratru svému“ (po článku o sňatku v „Rus. Trudě“ a v „S.-Peterb. Vědom.“). Vždyť: Germogen, který v létě žádal, abych byl vyobcován, v listopadu dva krát si žádal shledati se se mnou. Biskup Sergij (Finljandskij), který znal (z jednoho mého dopisu, poslaného jemu od Fedorova) „všecek můj pobuřující způsob myšlení“ - nicméně, když „přítelkyně“ ležela v evangelické (luteránské) nemocnici po třetí operaci, přijel ji navštívit, a přijel na přání metropolity Antonia, který jí v úbec ani jedinkrát neviděl, a se mnou se viděl 2-3krát, bez jakéhokoli důvěrnějšího hovo-

ru. A všude delikátnost, všude jemnost: polakovém strašném mém nepřátelství proti nim, a zhola nesnesitelných obžalobách. Světší však: jakými nadávkami („Peredonov“, „dvourušník“,²⁾ „s ním nelze se posadit za jeden stůl a dělati jednu práci“ etc. etc.) mě zahrnuli, sotvaže jsem jen rukou zajel „proti srsti“ jejich strany. Z toho jsem vypoza- roval, do jaké míry Církev je teplejší než světský život en masse: srdečnější, upřímnější, smířlivější, shovívavější. A byl-li tam oheň (in- kvisice), tož přece to nebylo popraviště positi- vistů: chladné, a s chladným železem. I vrhl jsem se (konec roku 1911) k Církvi: jedi- němu co na světě je teplé, poslední teplé na zemi...

Toť můj životopis a osud.

(9. prosince 1911).

P S. Náboženský člověk stojí výše než moudrý, výše než básník, výše než vítěz a řečník. „Kdo se modlí“ zvítězí nad všemi, a svatí budou vítězi nad světem.

Jdu do Církve! Jdu! Jdu!

(V týž den a hodinu).

P P S. Nikdy má noha nebude na stejné podla- ze s positivisty, nikdy! nikdy! A nikdy nechci s nimi dýchatí vzduch téže světnice!

²⁾ Peredonov je hlavní osoba románu „Mělkij běs“ od F. Sologuba; ruské „dvourušník“ znamená člověka, který pracuje ve prospěch dvou soupeřících stran. Pozn. př.

P. P. P. S. Lépe pověra, lépe hloupá, lépe černá,
ale s m o d l i t b o u. Náboženství, nebo - nic. Toť
zápas i kříž, berla i kyj, kopí i hrob.

Ale věřím, „svatí“ zvítězí.

P P P P. S. Nejlepší lidé, s nimiž jsem se setkal,
- ne, jaké jsem n a š e l v životě: „přítelkyně“, ve-
liká „babička“ (Al. Andr. Rudneva), „tetička“, N.
R. Ščerbova, A. A. Al'bova, kněz Ust'inskij,
všichni byli lidé n á b o ž e n š t í; nejhlubší roz-
umem, Florenskij, Rcy, rovněž náboženští. To
přece něco znamená? Má volba je r o z h o d -
n u t a.

Modlitba - a nic.

Nebo:

Modlitba - a hra.

Modlitba - a hostiny.

Modlitba - a tance.

Ale v jádře všeho - modlitba.

Jest „člověk modlící se“ - a vše je možno.

Není „ho“ - a nic nelze.

To je mé „credo“, a s ním ať sestoupím do
hrobu.

Začnu velký tanec modlitby. S dlouhými trouba-
mi, s hudbou, se vším: a vše bude do vole-
no, protože vše bude vymodleno. Vše
vyk o n á m e, protože po všem pokloníme
se B o h u. Ale neuděláme nic přílišného, zdrží-
me se, nic „karamazovského“: neboť i „při tanci“
budeme pamatovati na Boha a nebudeme Jej
chtítí urazit.

„Bůh je s námi“ - to je věčné.

Vskutku, jsem obludně lenivý ke čtení. Na př. stali Filosofova o sobě (ve sborníku) přečetl jsem první stránku; a teprve tento rok, pořádáje knihy po návratu z venkova (prach, klasifikace) - připadl jsem na ni, otevřel a pročetl, nevstáváje s podlahy, ostatek.

Ale z jaké tajemné příčiny tak málo čtu?

1000 příčin; avšak hlavní je přec tato: brání to přemýšlet. Má hlava vlastně „se zatočila“, a já nemám síly, abych se vymanil z této zatočenosti.

Na gymnasiu jsem četl chtivě (šíleně): ale již na universitě jsem „nechodíval“ dál než na počátek knih (Mommsen, Blewchly).

Narodil jsem se vlastně poutníkem; poutníkem-kazatelem. Tak v Judsku se stávalo, že „celá ulice prorokovala“ Jeden z takových jsem i já; t. j. z lidí ulice (středních) a „mezi proroky“ (bez poslání přelomit na příklad osud národa). „Proroctví“ nemám pro Rusy, t. j. není to u mne fakt dějin našeho národa, nýbrž má domácí záležitost, a týká se to jen mne (bez významu a vlivu); jest to soukromá věc mého životopisu.

Rozhodně se nemohu zastavit, zdržet, abych nemluvil (nepsal): a vše, co mi v tom brání, odhazuji netrpělivě (záležitosti životní) nebo je vypouštím z rukou (knihy).

Tyto hovory (šepty) jsou mou „literaturou“ Odtud tolik omylů: dostati se ke knize a otevřítí ji a poučiti se je pro mne obtížnější než napsati celou stať. „Psátí“ je mi rozkoší, „poučiti se“ od-

porné. Tam „unášejí křídla“, zde třeba pracovali: já však jsem věčný Oblomov.

Utěšoval jsem se v tomto přiznaném slavu, k němuž všichni dali svůj souhlas: že totiž vůbec „svět jest mou představou“ Podle léto these ani nejsem nijak povinen „poučovati se“ a psáti věrně dějiny nebo zeměpis: nýbrž psáti „jak se mi představuje“ Kdyby nebylo Schopenhauera, snad bych se styděl: ale poněvadž jest Schopenhauer, tu je mi „chvá' a Bohu“

Z Schopenhauera (překlad Strachova) jsem přečetl rovněž jen první polovici první stránky (zaplativ 3 ruble): ale na ní jako první řádka stojí toto: „Svět jest mou představou“

- A to je dobré, pomyslí jsem si po oblomovsku. „Představme si“, že čísti dále jest velmi obličné a pro mne vlastně ani není potřebné.

(14. prosince r. 1911).

Církev jest to jediné, co je poetické, co je hluboké na zemi. Bože, jaké to bylo bláznovství, že jsem se 11 let snažil, seč jsem byl, abych ji zničil.

A jak je to dobře, že se to nepodařilo.

Vždyť čím by byla země bez církve? Najednou by pozbyla smyslu a ochladla.

Cirkus Činezelli, Malé divadlo, Umělecké divadlo, „Řeč“, meeting a jeho řečník, „možno se dvořit herečce“, ten umřel, ten se narodil, a my všichni „pijeme čaj“: a mohl jsem myslet, že toho je „dost“ Přímo jsem si to nemyslí, ale nepřímou jsem si to myslel.

(14. prosince 1911).

„Všeobecnost“ křičí se všude, - „vznik všeobecného prvku v literatuře“, „probuzení všeobecného zájmu“

Možná, že ničemu nerozumím: ale když se setkám s člověkem s „všeobecným zájmem“, tu ne snad že se nudím, ne snad že se znepřátelím s ním: ale prostě umírám v jeho blízkosti. „Všecek se odmlčel“ a roztlavil: ani rozumu, ani vůle, ani slova, ani duše.

Zemřel.

A probouzím se, otvírám oči, když se domýšlím nebo tuším, že „všeobecnost“ vyskočila z člověka (souseda, bližního).

Na gymnasiu, když „se chtělo dát přes hubu“ nebo ošidit, rovněž se chtělo bez „všeobecnosti“, prostě proto, že bylo samému smutno a vůkol špinavo.

I „sociálního řádu“ chtělo se bez „všeobecnosti“, ale prostě: „tehdy se přestěhujeme na jinou ulici“ a „zařídím si to s děvčetem“ (děvčete chtělo se vždy - gymnasistům).

Čím to, že se tolik dusím, když se mluví o „všeobecnosti“? Zrovna jako by se mluvilo o přeletu kavek. „Letěly k severu“, „letěly k jihu“

Ach, - leťte si, matušky, kam libo: co je mi do toho.

Nebo: „lidé jdou za cíli“: ale já vím, že každé „jdou“ je podmíněno cestou, a ne tím, kdo „jdou“ Proto jsou tolik nudná tato kavčata.

A potom, nesnesu samého toho hluku. A kde jsou kavky, je vždycky křik.

(18. prosince 1911).

Āterak mĚ Bůh miluje, Źe mĚ „ji“ dal.
(19. prosince r. 1911).

Zapadá, zapadá Źivot. A nedá se zadržet. A nechce se jej zadržet.

Jak se vře změnilo v myřlenec souhlasně s tímto stavem.

Jak se nyní nechce radovánek, zábav Ó, jak se nechce. Toť hodina, kdy ctnost jest sladří než rozkoře. Nikdy jsem nemysřil, nikdy se nenadál.

(21. prosince r. 1911).

Ukončil jsem vánoční článek. „Přítelkyně“ usnula... Je pět hodin v noci. A v duři Velký Pátek....

(23. prosince r. 1911).

Jestříže někdo bude mi mluvit i oslavnou řeč „nad otevřeným hrobem“, tu vylezu z rakve a dám mu facku.

(28. prosince r. 1911).

Źádný člověk není hoden oslavy Každý člověk jest hoden toľiko politování.

(29. prosince r. 1911).

P S. „Při numismatice“: určení, klasifikace a popis antických mincí Źádá si neobyčejné pozornosti oka, ohřédávání (v drobnohledu) a práce paměti, v zpomínání (podobné mince

á obrazy). Ale - nechává volnou představivost, mysl, rovněž hněv nebo pohnutí. Tehdy, položiv minci a drobnohled, „zapisoval jsem“ to, co proběhlo v duši, „tenhle okamžik“, těchto „dvacet minut“

P P S. „Na rubu transparentu“: t. j., když byla psána jedna stať, ale při samém psaní objevila se úplně jiná, psaného se netýkající myšlenka: tehdy rychle jsem vyňal transparent, a na jeho rubu jsem zapsal tu „jinou myšlenku“

P P P S. „Sláva“, „proslulost“ a podobné výrazy ve smyslu „všeruská rozšířenost“, „všeruská známost“, pochodící z účastenství ve všeobecně rozšířených novinách (v Pjatigorsku správce Lermontovského domku, jak se ukazuje, již docela klidně „mě znal“: a byl to staříčkový, poloumírající úředníček ve výslužbě. Žije ještě?)

Z ruštiny dr. Josef Vašica.

Hildegarda Jone (z němč. Fr. Pastor)

R A D O S T

Jak jsem ráda!
ještě jednou všechno se mi zelená
a svítí tak!
ještě pro květy,

samé květy nevidím svět!
ještě jednou zcela v růst a vznik
jsem postavena
a jsem na zemi.

Pan primus calamos cera coniungere pluris instituit (Vergil)

Ty dobře víš, jenž všechnu zeleň znáš,
že rákosí jest jemným nástrojem.
Vysoký les, ten jarních větrů cíl,
jest vpravdě věčnou hudbou strun.
Příroda věčně mysl člověka
od počátku ladí v nejčistší jeho zvuk.
Ó vždy ho zpěvem volá k sobě zpět:
Z listu ve větru Pán hudbu vykouzluje.
Ze srdce tlukotu radosti činí hlas,
když hvězdné noci naslouchat ho přinutil.

Barvy, tóny, co tu zní a šustí,
jest jen proto zde, by jedno druhé
postřehlo na této zemi.
Zvuk a barva k druhému chce jíti.

V Božím slově však jest zahrnuto
vše, co nám zde jenom zní a svítí.
Ve zdroji sil, které mluví,
spojeno jest, co nám odpovídá.

Uprostřed Dvou přítomnost jest skutečná;
Sám jen osaměle zíráš vpřed a vzad
a od snu musí touha tvá si vypůjčovat.
Dvěma teprve se dává okamžik.
Třetí pak ho dokoná a posvěť:
Bůh teprve dokonává štěstí kruh.

MILENCI

Ideme zvolna – zeleň roste –
beze všeho přání.
Její růst nám vroucnosti je
přibývání.

Ó jak světle leží svět
k jaru schystán zas,
v milovaném obličejí
zmizel čas.

Nad hor modré ledovce
stoupají stříbrná souhvězdí,
stoupají svítíce za světem svět.
Náš ozařují tiše jako květ.
Jsou-li hvězdy svíce, světla,
jsou jimi i obličej, srdce teplá.
Chtějí aby nové, čisté,
tiché nebe lásku zazářilo.

Hvězdy, vy stříbrné včely Noci
kol květu lásky!
Vpravdě med z něho lpí a třpytí se na Vás.
Nechte ho skanouti v srdce, v zlatou tu plástev,
naplňte ji až po okraj. Ach, už přetéká,
blažená a skrz naskrze věčnou slastí prosáklá.

Řádkami hvězd hustě je popsána Noc,
velikostí Boží,
čistotou, čistotou
a láskou.
Zlaté poháry krouží, po okraj plné života,
temnotou.
Ó hvězdy, hvězdy,
luno a slunce,
zelená země!

Blízko k Bohu přišlo srdce
člověka, i les.
Ty, kdož k sobě dobří jsou
volá v ples.

Ba už jistě zavolal je :
slyš ten známý hlas !
ptačí zpěvy křišťálové,
důvěrné, jich jas

nijak těžce nevytrhnou
z sebe samých nás.
Větvemi rozkvetlo nebe,
dává se nám zas :

stačí nám jen ruce lehce
zaklesnout
přijde pokoj – můžeme v něm
spočinout.

Každé hvězdě dostane se místa bolesti,
z něhož se jeví nadějí ;
a kde mlčení života pláče,
tam vyrůstá slovo.
Radost v utrpení lůně mateřském !
a dítě a matka v otci mají velikost.

HAROLD LAMB

DŽENGIZ-CHAN

»V nebi. Cha Chan, Moc Boží
na Zemi. Pečeť Císaře Lidského
Rodu.«

Pečetidlo Džengiz-Chanovo.

PŘEDMLUVA.

TAJEMSTVÍ

Před sedmi sty lety jeden člověk dobyl skoro zemi. Stal se pánem poloviny známého světa a vzbudil v lidstvu hrůzu, která trvala ještě po mnoho pokolení. Za svého života dostalo se mu mnoho jmen: Velký Ubíječ Lidí, Metla Boží, Dokonalý Válečník, Pán Trůnů a Korun. Lépe jest nám znám pod jménem Džengiz-Chan.

Proti většině lidských panovníků zasloužil si všech svých titulů. Učili jsme se na školách o velikánech, kteří počínají Alexandrem Makedonským, učili jsme se o Cesarech, a tak došli jsme až k Napoleonovi. Džengiz-Chan byl dobyvatel gigantičtější než dobře známí činitelé evropského jeviště.

Opravdu, jest nesnadno použití na něho obecného měřítká. Když táhl se svou hordou, obzory letěly kolem nich ne po kilometrech, ale po zeměpisných délkách a šířkách; na jeho cestě měnila se geografie: města se ztrácela s povrchu země, řeky byly převáděny v nová řečiště; ani sebe zručnější kartografové nebyli by stačili

obkreslováním hranic jeho říše; kde se pozdržel, vznikaly pouště, a v krajinách dříve kvetoucích vlci a havrani zůstávali jedinými živými tvory. A ty pouště, jež na svých kavalkádách minul, zalidňovaly se uprchlíky a umírajícími...

Trne moderní obraznost pozorujíc tuto skvělou illuminaci k Isaiášovu textu o »kováři, rozdymujícím v ohni uhlí,« o »zhoubci ku pohubení«; ani to, že byla mysl lidská obohacena po této stránce poslední evropskou válkou, nepadá na váhu. Džengiz-Chan, náčelník nomádů, vytryskl z pouště Gobi, přísahal válku vzdělaným národům země a byl vítězem.

Jest třeba, abychom se přenesli do XIII. věku, chceme-li pochopiti dojem, jímž působil. Musulmani jsou přesvědčeni, že takový převrat věcí tohoto světa není možno jinak vysvětliti než zasáhnutím nadpřirozeným. Jsou zjevně přesvědčeni, že se přiblížil konec světa. »Nikdy, tak volá jejich kronikář, neocitl se Islam v takovém postavení: od západu nájezdy Nazarejců, a od východu Mongolové.«

A zděšení plnilo všechno křesťanstvo několik let po smrti Džengiz-Chanově. Strašní mongol-

ští jezdci proháněli se po tehdejší východní Evropě; Boleslav Polský a Bela Uherský utíkali s bojišť; Jindřich, vévoda Slezský, zhynul pod mongolskými šípy, sdíleje tak osud velkovévody Jiřího Ruského, a dobrá královna Blanka Kastilská volala po svatém Ludvíku: »Synu můj, kde jsi?«

Bedřich II., císař Germanie, jinak člověk chladnokrevný, psal Jindřichu III. Anglickému, že vpád tatarský nebyl ničím jiným než trestem Božím, seslaným na křesťanstvo pro jeho hříchy. Sami Tataři, dodával, jistě jsou potomky oněch deseti pobloudilých kmenů Israele, kteří se kláněli Zlatému Teleti a byli za trest své modloslužby vypuzeni do stepí Asie.

Ctihodný Roger Bacon byl toho mínění, že Mongolové byli vojáky Antikristovými, kteří přišli k poslední, strašné žni.

Tato víra byla posilněna zajímavým proroctvím, prisuzovaným omylem svatému Jeronýmovi, oznamujícím, že v době Antikristově národ »Turků« vzejde ze země Goga a Magoga, z krajin tam za horami Asie, národ krvavý a nečistý,

nepoužívající ani vína, ani soli, ani obilí, který přivodí všeobecnou zkázu.

Také papež svolal koncil Lyonský z části proto, aby hledal, čím by bylo možno zastaviti mongolský příval, a odvážný a ctihodný Jan de Plan Carpin, z řádu bratří menších, byl vyslán jako legát Stolce apoštolského k Mongolům, »protože nebezpečí, jež hrozí od nich Církvi Boží, jest přede dveřmi.«

A konaly se modlitby v kostelích, aby bylo křesťanstvo uchráněno od zuřivosti Mongolů.

Kdyby toto pustošení, toto zastavení lidského pokroku bylo celou jeho historií, Džengiz-Chan byl by toliko jakýmsi druhým Attilou nebo Alarikem, strašným dobrodruhem, bez účelu bloudícím po tváři země. Ale Bič ten byl též Dokonalým Válečníkem, Pánem Trůnů a Korun.

A tu se ocitáme před tajemstvím, jež zahluje Džengiz-Chana. Vyskytne se kočovník, lovec a hlídač stád, a ten překonává vojenskými vlohami armády tří říší: barbar, který nikdy neviděl města a neuměl psáti a čísti, upravuje zákonník padesáti národům.

Co se týká vojenského genia, Napoleon se zdá býti ze všech Evropanů nejskvělejším. Ale nesmíme zapominati¹⁾, že opustil armádu v Egyptě, zanechal trosky jiné armády v sněžných pláních Ruska, a že konečně jeho pýcha uvrhla ho v pohromu Waterloo. Jeho říše se kolem něho shroutila, jeho Kodex byl roztrhán, a jeho syn vyděděn, dříve než sám zemřel.

Jsme povinni obrátiti se k Alexandru Makedonskému, k tomuto šíleně odvážnému a vítěznému jinochu, abychom našli dobyvatele, jehož by bylo možno geniem poněkud připodobniti Džengiz-Chanovi: Jako mladý bůh kráčí Alexander se svou falangou k slunci vycházejícímu, nesa s sebou dobrodiní řecké kultury. Oba zemřeli v plném vítězství, a jejich jména přežila až do dneška v legendách Asie.

Ale po jejich smrti důležitost jejich díla značně se rozchází. Generálové Alexandrovi brzy si rozkouskovali království, z nichž syn jeho byl donucen utéci.

Džengiz-Chan založil své panství způsobem tak absolutním, z Armenie až do Koreje a z Tibetu až k Volze, že jeho syn mohl se uvázati

v držení jeho dědictví, aniž kdo proti němu prstu pozdvihl. A Kubilaj-Chan, jeho vnuk, vládl ještě polovině světa.

Tato říše, kterou jeden barbar vyvolal z ničeho jako kouzlem, hluboce zaujala historiky. Nejnovější obecná historie této periody, sepsaná v Anglii učenici, uznává, že je to případ nevysvětlitelný. Vážným vědcům se zastavuje rozum a s úžasem hledí na »zázračnou osobnost Džengiz-Chanovu, který v podstatě zůstává nám tak nevysvětlitelným jako genius Shakespearův«²).

Ostatně mnoho okolností přispělo k tomu, že osobnost Džengiz-Chanova byla odňata našim zrakům. Předně Mongolové neuměli psát, nebo se nestarali o to, aby to dělali. Tím se stalo, že letopisové této periody nalézají se toliko v rozptýlených spisech Uigurů, Číňanů, Peršanů a Arménů. Saga Mongola Ssananga Secena nebyla přeložena až nejnověji způsobem uspokojícím.

Takto nejlepšími kronikáři velikého Mongola byli jeho nepřátelé, a na to se nesmí zapomínati, chceme-li o něm vynésti soud správně.

ný. Lidé ti byli z národů cizích. Kromě toho jejich pojetí světa, který nebyl jejich zemí, bylo právě tak jako u Evropanů XIII. století velmi mlhavé.

Viděli Mongoly, ani z čista jasna vyvstali z temnot. Cítili strašný náraz mongolské hordy a jak se přes ně převalila na svém pochodu k jiným neznámým zemím.

Jeden Musulman shrnuje truchlivě v těchto několika slovech své vzpomínky na Mongoly »Přišli, vše pokosili, vše pordousili... naložili svou kořist a odtáhli...

Bylo velmi obtížno čísti a srovnávati tyto rozličné prameny. Je to dosti přirozeno, neboť orientalisté, jímž se to podařilo, spokojovali se zvláště politickými detaily monogolských výbojů. Vyličují nám Džengiz-Chana jako vtělení barbarské moci, jako metlu, která vychází občas z pouště, aby ničila civilisace, ocitnuvši se v úpadku.

Saga Ssananga Secena nenapomáhá, aby vysvětlila to tajemství. Praví zcela prostě, že Džengiz-Chan byl jakýmsi *bogdo* božského původu. Místo tajemství předkládá nám zázrak.

Středověké kroniky Evropy kloní se, jak jsme viděli, k víře v jakousi moc satanskou, udělenou Mongolům, aby se rozpoutala proti Evropě.

Ký div, že vše to dráždí milovníka historických velkolepostí, zvláště když vidí, ani se moderní dějepisci spokojují s ozvěnou pověr XIII. století, pro něž nomádové Džengiz-Chanovi byli jen vzdálenými nájezdníky.

Jest jistý velmi prostý způsob, jak vrhnouti trochu světla na tajemství, jež obklopuje Džengiz-Chana. Záleží v tom, posunouti ručičky historického orloje sedm století nazpět, pozorovati Džengiz-Chana takového, jak nám ho odhalují kronikáři jeho doby, pozorovati nikoliv zázrak, nikoliv vtělení barbarské moci, nýbrž samého člověka.

Nebudeme se tedy zabývati politickým dílem Mongolů jakožto rodu, ale člověkem, který vychoval Mongoly, neznámý kmen, k hodnosti pánů světa.

Abychom si udělali o tomto člověku správný obraz, je třeba přiblížiti si ho skutečně, uprostřed jeho národa a na povrchu globu takovém. jaký byl před sedmi sty věky. Nemůžeme ho

svěsti na míru moderní civilisace. Je třeba, abychom si ho představili v dekoru země vyprahlé, zalidněné lovci, jízdnými kočovníky, vedoucími s sebou stáda sobů.

Je to země, v níž lidé se odívají kožemi zvířat, živí se syrovými mlékem a masem, napouštějí svá těla tukem, aby se uchránili studena a vlhka. Lidé, jimž málo záleží na tom, zda umrou hladem nebo zimou, nebo zda zahynou pod ranami protivníkovými.

»Není tady ani měst ani obcí«, pravil statečný Bratr Carpin, první Evropan, který vnikl do té země, »ale všude písečné pouště, jež ani na setině své rozlohy nejsou plodny, vyjma v místech zavodňovaných řekami, ale řeky ty jsou velmi vzácné.«

»Země ta nemá skoro žádných stromů, ale poskytuje přece výborné pastviny. Sám císař a knížata a všichni ostatní k tomu, aby se ohřáli a aby si uvařili své potraviny, mají jenom ohně z kravského lejna a mrvy.«

»Podnebí jest vskutku velmi drsné i v létě; jsou tam strašné bouře, hrom a blesky zabíjejí mnoho lidí, a i v tomto ročním období na-

padnou spousty sněhu a rozpoutají se takové bouře studených větrů, že někdy stěží lze se udržeti na koni. Za jedné takové bouře museli jsme se vrhnouti na zem, a nemohli jsme nic viděti spoustami prachu. Často se přižene krupobití a po náhlých, nesnesitelných vedrech následuje často krutá zima.«

Taková byla poušť Gobi léta Páně 1162, roku, jenž byl podle kalendáře Zodiaka ve znamení Vepře (podle Mongolů).

*Z anglič., z knihy »Džengiz-Chan«
přel. M. F.*

1) My též nesmíme zapomínati, že to píše Angličan, a že nepřátelství mezi Napoleonem a Anglií dosud trvá. Odtud to je vnějškové vidění jeho prozřetelnostní Osobnosti.

2) Tento „genius Shakespearův“ jest v takovýchto případech nevyhnutelným obecným řčením Angličanů.

Vladimír Vokolek

Ž A L M Y

I

Než žhavý šepot skličného,
jímž od úst k ústům doutná svět
k rozbušce slova soudu Tvého,
brozivým hlasem bude břmět,
než třeskne v nebi, jež se klene
jak tvrdá skála za náš trest
nad žalář země podmíněné
pokáním, skrytý zápal hvězd,

slyš blas, jenž Tvoji žízeň živí:
ó vzplaň již, Ohni spravedlivý
Pak vášnivěji mlčím, sním:
vzlyk duše mé se na rty dere
ó Milosrdný, miserere
Či stejně Tvému sluchu znám?

II

Viz spravedlnost jejich, Pane,
a zpytuj mlčenlivost mou :

svědectvím křivým, věrolomní,
uzamkli ústa má ;

jazyčkem byl jsem nesmlouvavým
na vahách lichvářů ;

vážil jsem nepravosti jejich
a zadrželi jazyk můj ;

a mírou bezbožnosti jejich
mlčení moje jest.

Viz mír a pokoj jejich, Pane,
a zpytuj srdce mé :

V popelu mého obličeje
dmýchali hanbu mou ;

kovali hrot své jízlivosti
ve výhni trýzně mé ;

kalili zrak svůj v tvrdou ocel
v studnici slzí mých ;

a srdce moje probodené
jim pochvou míru jest.

G. HOORNAERT T.

BOJ ČISTOTY. Kurs čtyřicátýosmý v říjnu léta Páně 1939. Z francouzštiny přeložil Josef Florian. Vytiskl V Vokolek a syn v Pardubicích. Na skladě u Marty Florianové ve Staré Říši na Moravě. Stran 96. Cena 8 K.

ROMANO GUARDINI

O ŽIVÉM BOHU. Vyšlo jako 133. svazek D. D. v prosinci léta Páně 1939. Z němčiny přeložil Frant. Pastor. Na skladě u Marty Florianové ve Staré Říši na Moravě. Vytiskla knihtiskárna Frant. Bartoše v Přerově a to: A 30 výtisků na holandském ručním Pannekoeku, B 100 výtisků na dřevaprostém chamois papíře, C 600 výtisků na ofsetu. Formát 17 cm × 10·5 cm, stran 108, cena A: 30 K, B: 20 K (rozebráno) C: 14 K.

Rainer Maria RILKE

SLAVENÍ. Přeložil Vladimír Holan. Frontispice: Baladinův portret básníka. Vytiskl a vydal v říjnu 1937 Melantrich a. s. v Praze. Mimo vydání obyčejné vyšlo 10 číslovaných výtisků na ručním papíře Vergé Blanc Pannekoek. Formát 20¹/₂ cm × 13 cm, str. 184, původně za

K. H. WAGGERL

ROK PÁNĚ, román. Z němčiny přeložil Jan Franz. Obálku, úpravu a vazbu navrhl Otto Stritzko. II. vydání vyšlo v listopadu l. P. 1939. Pro nakladatelství Vyšehrad vytiskla Českomoravská akc. tiskárna v Praze. Formát 20 cm × 13 cm, stran 244.

RICHARD HUGHES

URAGAN BOUŘÍ (IN HAZARD). Přeložil A. J. Šťastný. Úpravu knihy, obálku, frontispice i vazbu provedl Jan Konůpek. K výtiskům na similibánu přiložen frontispice jako původní lept, k výtiskům na antikú jeho hlubotisková reprodukce. Typem Garamondovým vytiskla tiskárna Müller a spol. v Turnově. Vydal v zimě r. 1940 Rudolf Škeřík, jako 128. svazek Symposionu. Kromě vydání na papíře Antik vyšlo 200 výtisků na papíře similibánu číslovaných 1—200. Formát 20 cm × 13, stran 260. Cena 31.50 K.

TOMÁŠ KEMPENSKÝ

RUŽOVÁ ZAHŘÁDKA. Přeložil Emanuel Hauner. Podle osnovy Antonína Lískovce vytiskla knihtiskárna Orbis v Praze pro Ladislava Kuncíře v Praze 1940. Formát 17 cm × 11 cm, stran 60, cena 7.50.

Egmont COLERUS

OD BODU K ČTVRTÉMU ROZMĚRU

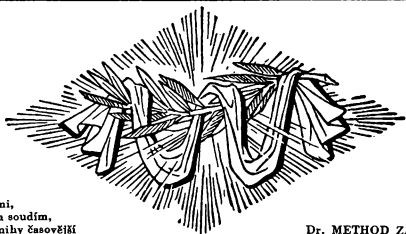
(Vom Punkt zur vierten Dimension), geometrie pro všechny. Z němčiny přeložil Jan Rey, obálku navrhl Jaroslav Šváb. Jako svou 521. knihu v říjnu 1939 ve 3300 výtiscích vydalo Vydavatelstvo Družstevní práce v Praze, písmem Modern Extended vytiskla knihtiskárna Prometheus v Praze, vazbu provedlo knihařství Družstevní práce. Formát 21 cm × 13 cm, stran 420, se 170 obrázky.

P. Egid BITTER O. M. Cap. a P. D. Burkhard MATHIS O. M. Cap.

POSVÁTNÁ HROUDA, kázání k rolníkům. Za spolupráce více švýcarských kapucínů vydali p. Egid Bitter O. M. CAP. a P. D. Burkhard Mathis O. M. CAP. Přeložil Václav Kunz, vyšlo l. p. 1939 v nakladatelství Vyšehrad v Praze. Formát 24 cm × 16 cm, stran 200. Brožované K 24.

KNIHA O RODU A UTRPENÍ SVATÉHO KNÍŽETE VÁCLAVA, podle starých rukopisů přeložil a kritickým doprovodem opatřil Dr. Josef Vašica. Vyšlo v září l. P. MCMXXXIX jako XIV. svazek Pourovy edice v Praze, v úpravě Oldřicha Menharta s dřevoryty Antonína Strnadla vytiskl Karel Kryl v Kroměříži 350 výtisků, z nichž 50 na Pannekoeku chamois číslovaných. Formát 16·5 cm × 10·5 cm, stran 68.

KOLEDY 134. svazek DD (v knize omylem 141. svazek) v prosinci léta Páně 1939. Obrázky a kreslené nápěvy od Michaele Floriana. Sklad Marty Florianové ve Staré Říši na Moravě. Vytiskla tiskárna V. Vokolek a syn v Pardubicích a to: 30 výtisků na holandu formátu 22 cm × 14 cm, 100 výtisků na similibaně a 600 výtisků na ofsetu formátu 19 cm × 12 cm, stran 120, obrázků 24. Cena na holandu 50 K, na similibaně 30 (rozebrané), na ofsetu 20 K. Ručně kolorovaný 35 K.

„Zdá se mi,
že právem soudím,
že není knihy časovější
a pro náš všecken lid užitečnější.“

Dr. METHOD ZAVORAL,
OPAT STRAHOVSKÝ,

K VAŠEMU SRDCI I K VAŠÍ DUŠI VROUCNĚ PROMLUVÍ

ČESKÉ NEBE

ŽIVOT, UTRPENÍ I SLÁVA ČESKÝCH SVĚTCŮ

Napsal V. Kašpar. - Upravil prof. Zd. Guth. - 12 hlubotiskových příloh, 67 ilustrací, 385 str.

Toto dílo víry, obětavosti, pokory i lásky je doprovázeno reprodukcemi děl našich předních výtvarníků: J. Mánesa, M. Alše, V. Hynaise, J. Navrátila, J. V. Myslbeka, Fr. Tkadlíka, F. X. Balka, V. V. Rainera, P. Parléře a jiných.

**VYUŽIJTE VÝHODNÉ SUBSKRIPCE
PLATNÉ DO 28. ÚNORA 1940.**

Subskripční cena 90 K, váz. v plátně 120 K, v polokůži 170 K. Cena po subskripci 110 K, váz. v plátně 140 K, v polokůži 190 K.

U všech knihkupců.

NAKLADATELSTVÍ JOS. R. VILÍMEK V PRAZE II., Spálená ul. 13.

Knihkupectví Jos. R. Vilímek v Praze II., Národní tř. 28, vedle Asa.

Kouzelným dědictvím a básnickou zpovědí
JOSEFA MÁNEŠA jsou jeho

KVĚTINY

SLOVEM UVÁDÍ BÁSNÍK FRANTIŠEK HALAS
Uspořádal a odbor. textem uvádí Dr. VL. NOVOTNÝ

Provázely jej celým životem. Jsou to sestry
jeho krásných žen a dětí. Jsou vůní naší vlasti.

264 stran. Formát 18'5x24 cm; všechny obrazy budou
barevné (dvě třetiny 6-8barevné, ostatní 2-3barevné)

CENA ZA VYDÁNÍ: A. v celoplátěné K 130
vazbě neb B. na volných listech v krabici
po subskripci cena bude zvýšena na K 150.

**„Mánes namaluje květinu, aby každý při pohledu
na ni měl představu vůně květiny.“** Mikoláš Aleš

Přírodopysci nazvali soubor Mánesových květin
BEZVADNÝM BOTANICKÝM ATLASEM.

Subskribujte do 15. dubna 1940 u svého knihkupce!

VYDAVATELSTVÍ **ORBIS** PRAHA XII, FOCHOVA 62

SV. BERNARD

